มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. รู้และเข้าใจประวัติความเป็นมา ความสำคัญ ความเกี่ยวข้องของศาสนาและศิลปวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดกำแพงเพชร
2. ผู้เรียนมีความรัก ความภูมิใจและร่วมสืบสานวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของจังหวัดกำแพงเพชรให้คงอยู่
3. ผู้เรียนสามารถนำเสนอความรู้ อธิบายเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดกำแพงเพชรได้

แบบทดสอบก่อนเรียน

คำชี้แจง 1. แบบทดสอบมีทั้งหมด 10 ข้อ คะแนน 10 คะแนน ใช้เวลา 10 นาที
2. ให้ผู้เรียนเลือกคำตอบที่ถูกที่สุด แล้วทำเครื่องหมาย ✘ ลงในช่อง ก ข ค และ ง ให้ตรงกับข้อที่ผู้เรียนเลือกตอบ

1.ประเพณีสารทไทยกล้วยไข่เมืองกำแพง มีกำหนดการจัดงานเมื่อใด

ก. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3
ข. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12
ค. วันแรม 15 ค่ำ เดือน 11
ง. วันแรม 15 ค่ำ เดือน 10

2. ข้อใด*ไม่ใช่*ประเพณีของจังหวัดกำแพงเพชร

ก. ประเพณีนบพระเล่นเพลง
ข. ประเพณีสารทไทยกล้วยไข่
ค. ประเพณีการไหลเรือไฟ
ง. ประเพณีลอยกระทง ธารประทีป

3. ข้อใดกล่าวถึงประเพณีสารทไทยกล้วยไข่เมืองกำแพงได้อย่างถูกต้อง

ก. เชื่อว่าเป็นการบูชาและขอขมาแม่พระคงคา เป็นการสะเดาะเคราะห์ เป็นการบูชาพระเจ้าในศาสนาพราหมณ์ หรือเป็นการบูชารอยพระพุทธบาท

ข. เป็นช่วงเวลาที่ชาวพุทธเข้าวัดทำบุญเพื่ออุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษและญาติพี่น้องที่ล่วงลับไปแล้ว

ค. เป็นการทำบุญในวันเพ็ญเดือนสาม หรือวันมาฆบูชาโดยการนมัสการพระพุทธบาทที่เขาสุมนกูฏ เมืองสุโขทัย แล้วมาถวายสักการบูชาพระศรีรัตนมหาธาตุ ณ วัดพระบรมธาตุ นครชุม

ง. เป็นการบูชาเทพยดาอารักษ์หลักบ้านหลักเมืองและบูชาพญาแถนขอฝนให้ตกต้องตามฤดูกาล มีความเชื่อว่าเมื่อจัดงานนี้แล้วเทพยดาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์จะดลบันดาลให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล ทำให้พืชพันธุ์ธัญญาหารอุดมสมบูรณ์

4. คำในศิลาจารึกศรีนครชุม หลักที่ 3 มีความว่า “ผู้ใดไหว้นบ กระทำบูชาพระศรีรัตนมหาธาตุ และพระศรีมหาโพธิ์ไซร้ มีผล อานิสงส์พร่ำเสมอดังได้นบพระผู้เป็นเจ้า...” คำว่า “นบ” เป็นคำโบราณ แปลว่า ไหว้ ดังนั้น การนบพระจึง หมายความว่า “ไหว้พระ”สำหรับคำว่า เล่นเพลง คือ การละเล่นสนุกสนานพื้นบ้าน โดยมีการร้องเพลงพื้นบ้าน จากคำกล่าวข้างต้นน่าจะเกี่ยวข้องกับประเพณีใด

ก. ประเพณีบุญบั้งไฟ

ข. ประเพณีนบพระเล่นเพลง

ค. ประเพณีสารทไทยกล้วยไข่

ง. ประเพณีลอยกระทง ธารประทีป

5. หากกล่าวถึงประเพณีสารทไทยกล้วยไข่เมืองกำแพงขนมหวานของไทยชนิดใดเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้ในเทศกาลดังกล่าว

ก. ขนมกง

ข. ขนมลา

ค. กระยาสารท

ง. ข้าวต้มลูกโยน

6. ข้อใด *ไม่ใช่*คติความเชื่อของประเพณีลอยกระทงที่มีมาแต่โบราณ

ก. เป็นการบูชารอยพระพุทธบาท

ข. เป็นการบูชาพระเจ้าในศาสนาพราหมณ์

ค. เป็นการบูชาและขอขมาแม่พระคงคา และเป็นการสะเดาะเคราะห์

ง. เป็นการอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษและญาติพี่น้องที่ล่วงลับ

7. ผู้ริเริ่มประดิษฐ์กระทงสำหรับลอยประทีปเป็นรูปดอกบัวบานขึ้น ข้อความนี้กล่าวถึงใคร

ก. นางนพมาศ หรือท้าวศรีจุฬาลักษณ์ พระสนมเอกในพระร่วงเจ้าแห่งกรุงสุโขทัย

ข. สมเด็จพระสุริโยทัย พระอัครมเหสีในสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 15 ของอาณาจักรอยุธยาสมัย

ค. นางเสือง พระอัครมเหสีในพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ และเป็นพระราชมารดาของพ่อขุนบานเมืองและพ่อขุนรามคำแหง

ง. พระศรีธรรมราชมารดา หรือพระนางสาขา เป็นพระอัครชายาในพระมหาธรรมราชาที่ 2 และพระราชมารดาในพระมหาธรรมราชาที่ 3

8. กิจกรรมใดที่ถูกจัดให้มีขึ้นในงานประเพณีลอยกระทง ธารประทีปของจังหวัดกำแพงเพชร

ก. พิธีทอดผ้าป่าแถว ณ วัดบาง

ข. การประกวดนางนพมาศ ธิดาชุมชน

ค. ขบวนแห่กระทงใหญ่และการแสดงประกอบขบวนของชุมชน

ง. ถูกทุกข้อ

9. ข้อใดกล่าวถึงงานประเพณีสารทไทยกล้วยไข่เมืองกำแพงได้อย่างถูกต้อง

ก. เป็นการเผยแพร่ผลิตผลทางการเกษตร และของดีเมืองกำแพงเพชร ตลอดจนอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม พร้อมทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด

ข. มีการจัดงานประเพณีในวันมาฆบูชาของทุกปี มีการจัดขบวนแห่อย่างงดงามแห่แหนข้ามแม่น้ำปิงไปสักการะพระบรมสารีริกธาตุ มีมหรสพสมโภช การละเล่นทางวัฒนธรรมต่างๆ

ค. ชาวบ้านจะกวนกระยาสารทขึ้นเพื่อนำไปทำบุญที่วัด แบ่งไปมอบให้แก่ผู้หลักผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ หรือแลกเปลี่ยนกันเพื่อเป็นการประชันฝีมือการกวนกระยาสารทของแต่ละบ้าน

ง. ถูกทั้งข้อ ข และ ค

10. ปัจจุบันกำแพงเพชรมีท่าน้ำที่สวยงามเหยียดยาว ผู้คนหลายหมื่นคนพากันมาลอยกระทง มีการละเล่นมากมาย ที่กลางลำน้ำมีการแสดงแสงเสียงเราเรียกกันว่า “วชิรวารประทีป หรือธารประทีปกำแพงเพชร” เป็นประจำทุกปีกิจกรรมดังกล่าวจัดขึ้นบริเวณริมแม่น้ำสายใด

ก. แม่น้ำปิง

ข. แม่น้ำวัง

ค. แม่น้ำยม

ง. แม่น้ำน่าน

ใบความรู้

ประเพณีสารทไทยกล้วยไข่เมืองกำแพง

ประเพณีสารทไทย (ในวันแรม 15 ค่ำ เดือน 10) เป็นช่วงเวลาที่ชาวพุทธเข้าวัดทำบุญเพื่ออุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษและญาติพี่น้องที่ล่วงลับไปแล้ว ซึ่งตามความเชื่อของคนโบราณจะต้องมีขนมหวานที่ชื่อ กระยาสารทเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้ในเทศกาลดังกล่าวกระยาสารท เป็นชื่อขนมหวานของไทยชนิดหนึ่ง เชื่อกันว่ามีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล ชื่อของกระยาสารท แปลได้ว่า อาหารที่ทำขึ้นในฤดูสารท ทำจากถั่ว งา ข้าวคั่ว นำมาผัดกับน้ำตาลจนเหนียว เป็นขนมหวานที่นิยมทำในช่วงสารทไทย หรือในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10 เพื่อเป็นการอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว

ขนมกระยาสารท

ส่วนคำว่า สารท หมายถึง ฤดูกาลแห่งการเก็บเกี่ยวพืชพันธุ์ธัญญาหาร ซึ่งจะอยู่ในช่วงปลายฤดูฝนเริ่มย่างเข้าสู่ฤดูหนาว ตามความเชื่อของคนโบราณ เมื่อเก็บเกี่ยวพืชพันธุ์ธัญญาหารในคราวแรกแล้ว พืชพันธุ์ธัญญาหารที่เก็บเกี่ยวได้ในครั้งแรก จะนำไปบวงสรวงบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่นับถือจะช่วยให้เกิดสิริมงคลกับชีวิตและเรือกสวนไร่นาของตน ทั่วแทบทุกภูมิภาคของไทยจะมีการจัดงานทำบุญวันสารทไทยเหมือนๆ กัน แต่ต่างกันที่ชื่อเรียก เช่น ภาคใต้จะเรียกประเพณีนี้ ประเพณีชิงเปรต ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะจัดชื่องานทำบุญข้าวสาก ส่วนภาคเหนือจะเรียกกันว่า ตานก๋วยสลาก และที่เป็นงานประเพณีที่มีชื่อเสียงอีกงานหนึ่ง คือ งานประเพณีสารทไทยกล้วยไข่เมืองกำแพง ที่นำเอากล้วยไข่ ของดีประจำจังหวัดที่จะให้ผลผลิตในช่วงเวลาดังกล่าวมาจับคู่กับกระยาสารท และรสชาติของกล้วยไข่ก็ช่วยให้รสชาติของกระยาสารทกลมกล่อมยิ่งขึ้น

งานสารทไทยกล้วยไข่เมืองกำแพง ในอดีตตามธรรมเนียมเมื่อถึงเทศกาลทำบุญสารทไทยชาวบ้านจะกวนกระยาสารทขึ้นเพื่อนำไปทำบุญที่วัด แบ่งไปมอบให้แก่ผู้หลักผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ หรือแลกเปลี่ยนกันเพื่อเป็นการประชันฝีมือการกวนกระยาสารทของแต่ละบ้าน แต่ปัจจุบันด้วยความเร่งรีบธรรมเนียมการกวนกระยาสารทในบ้านก็เริ่มหายไป เนื่องจากมีขั้นตอนกระบวนการและระยะเวลาการกวนที่ยาวนาน ผู้คนจึงหันไปหาซื้อจากร้านค้าที่กวนกระยาสารทนำไปทำบุญหรือมอบให้แก่กันแทน

สารทไทยกล้วยไข่เมืองกำแพง

งานสารทไทยกล้วยไข่และของดีเมืองกำแพงจัดขึ้นโดย จังหวัดกำแพงเพชรเป็นการเผยแพร่ผลิตผลทางการเกษตร และของดีเมืองกำแพงเพชร ตลอดจนอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม พร้อมทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด โดยในแต่ละปีงานสารทไทยตรงกับ วันแรม 15 ค่ำ เดือน 10 ตามจันทรคติ ซึ่งในฤดูกาลนี้กล้วยไข่จะมีผลผลิตออกมาก เมื่อมีงานบุญต่างๆ ที่มีการทำบุญตักบาตรก็มักจะใช้กล้วยไข่เป็นผลไม้และมีกระยาสารทเป็นของหวาน ซึ่งกล้วยไข่เป็นผลไม้ประจำจังหวัดกำแพงเพชร

งานสารทไทยกล้วยไข่และของดีเมืองกำแพง จะจัดกันบริเวณสนามหน้าเมืองจังหวัดกำแพงเพชร กิจกรรมพิเศษของงาน ในช่วงเช้า วันแรกของงานเป็นพิธีทำบุญตักบาตรวันสารทไทย ณ บริเวณวัดพระบรมธาตุ(พระอารามหลวง และในช่วงค่ำประมาณ 19.30 น. จะพบกับพิธีศักดิ์สิทธิ์ในค่ำคืนวันสารทไทยกับพิธีทอดผ้าป่าแถว แห่งเดียวในประเทศไทย บริเวณหน้าวัดพระแก้ว อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร กิจกรรมนี้สืบทอดจากความเชื่อตามตำนาน “ทิ้งผ้าตามป่า” ตั้งแต่ในสมัยพุทธกาลที่ชาวพุทธศาสนิกชนยังคงอนุรักษ์ไว้จนถึงปัจจุบันเพื่อเป็นการถวายผ้าแก่พระสงฆ์ เป็นประเพณีส่งเสริมการอนุรักษ์ประเพณีโบราณไว้ และยังเป็นการเสริมสร้างสิริมงคลแก่ผู้ถวายบูชานอกจากนี้ยังมีกิจกรรมอื่นๆที่น่าสนใจมากมาย อาทิ การจัดประกวดกล้วยไข่สุก-ดิบ, ชมการประกวดผลิตภัณฑ์แปรรูปจากกล้วยไข่ ชมและเชียร์การแข่งขันการประกวดการกวนกระยาสารทลีลาชมการประกวดธิดากล้วยไข่ขวัญใจเมืองกำแพง, เลือกซื้อสินค้า OTOP พร้อมชมการแสดงดนตรีและมหรสพต่างๆ ตลอด 10 วัน 10 คืน

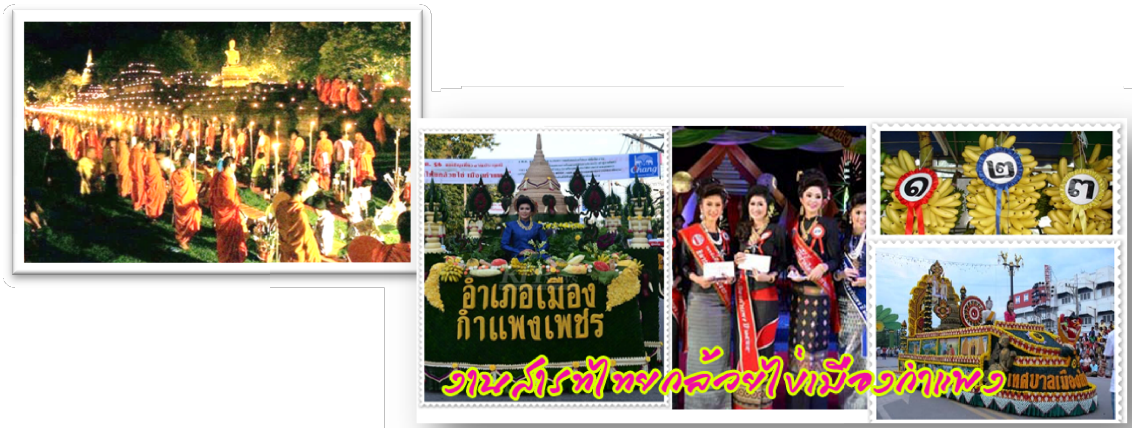

งานประเพณีนบพระเล่นเพลง และงานกาชาดจังหวัดกำแพงเพชร

จังหวัดกำแพงเพชรเป็นเมืองเก่าที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์แห่งหนึ่งของประเทศไทย ในสมัยสุโขทัยกำแพงเพชรมีฐานะเป็นเมืองหน้าด่านต้องคอยรับศึกสงครามอยู่เสมอ จึงได้มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์หลงเหลืออยู่ให้เห็นมากมายในปัจจุบัน เช่น วัดโบราณ ป้อมปราการ คูเมือง กำแพงเมือง เป็นต้น ทำให้จังหวัดกำแพงเพชรเป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทยนอกจากโบราณสถานที่เก่าแก่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของเมืองแล้วยังมีวัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอดมาจนถึงปัจจุบันที่สำคัญก็คือ **“ประเพณีนบพระเล่นเพลง”** ซึ่งเป็นการทำบุญในวันเพ็ญเดือนสาม หรือวันมาฆบูชา

ประเพณีนบพระเล่นเพลง

ประวัติและความเป็นมา

ประเพณีนบพระ-เล่นเพลงของชาวกำแพงเพชรนั้น ได้นำคำในศิลาจารึกศรีนครชุม หลักที่ 3 มาเป็นชื่องาน มีความว่า “ผู้ใดไหว้นบ กระทำบูชาพระศรีรัตนมหาธาตุ และพระศรีมหาโพธิ์ไซร้ มีผลอานิสงส์พร่ำเสมอดังได้นบพระผู้เป็นเจ้า.....” คำว่า “นบ” เป็นคำโบราณ แปลว่า ไหว้ ดังนั้น การนบพระจึง หมายความว่า “ไหว้พระ”สำหรับคำว่า เล่นเพลง คือ การละเล่นสนุกสนานพื้นบ้าน โดยมีการร้องเพลงพื้นบ้าน มีชาย หญิงร่วมร้อง และร่ายรำ เป็นที่สนุกภายหลังจากได้ทำบุญทำกุศลแล้วงานประเพณีนบพระ-เล่นเพลงในแผ่นดินพระเจ้าลิไทจัดครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2526 ด้วยความร่วมมือของจังหวัดกำแพงเพชร กรมศิลปากร และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในการจัดงานครั้งนั้นทางผู้จัดได้นำเอาประวัติศาสตร์ในแผ่นดินพระเจ้าลิไท ตอนเสด็จ พระราชดำเนินนำพระมเหสี ข้าราชบริพาร ตลอดจนไพร่ข้าแผ่นดินชาวเมืองชากังราว และเมืองนครชุมไปนมัสการพระพุทธบาทที่เขาสุมนกูฏ เมืองสุโขทัย แล้วมาถวายสักการบูชาพระศรีรัตนมหาธาตุ ณ วัดพระบรมธาตุนครชุม มาเป็นตอนสำคัญของงาน

กำหนดการจัดงาน

จัดในช่วงวันมาฆบูชาหรือวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 ของประเทศไทย

วัดพระบรมธาตุนครชุม

ประเพณีนบพระ – เล่นเพลง

กิจกรรมและพิธี

สถานที่จัดงาน คือ บริเวณวัดพระบรมธาตุนครชุม จะมีการแสดงพระราชประวัติตอนพระเจ้าลิไทไปทำการนบพระ พร้อมด้วยมเหสี และข้าราชบริพาร เริ่มต้นขบวนที่บริเวณวัดพระบรมธาตุนครชุม เมื่อนบพระเรียบร้อยแล้วก็มีการรำโคม รำถวายเป็นพุทธบูชา จากนั้นขบวนพยุหยาตราทางสถลมารคของพระเจ้าลิไทก็เคลื่อนออกจากวัดเข้าสู่เมืองกำแพงเพชร

มหรสพงานนบพระเล่นเพลง

ตอนค่ำมีมหรสพแสดงให้ชมหลายอย่างด้วยกัน และที่สำคัญคือ การเล่นเพลงที่แสดงโดย นักศึกษาวิทยาลัยผู้สอนกำแพงเพชร เล่นได้ดีเป็นที่สนใจของผู้มาเที่ยวงาน ส่วนบริเวณวัดพระแก้ว มีการแสดง แสงและเสียง เรื่องเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเมืองกำแพงเพชร ส่วนในภาคกลางวันมีการออกร้าน และบริการนำเที่ยวโบราณสถานโดยใช้เกวียนเป็น พาหนะ โดยนำมาจากอำเภอพรานกระต่าย (สมชาย พิทยาศักดิ์งาม, 2534, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2531)

ปัจจุบันชาวกำแพงเพชรยังคงยึดถือปฏิบัติประเพณีนบพระ – เล่นเพลงเช่นเดียวกับสมัยก่อน โดยจะมีการจัดงานประเพณีในวันมาฆบูชาของทุกปี มีการจัดขบวนแห่อย่างงดงามแห่ข้ามแม่น้ำปิงไปสักการะพระบรมสารีริกธาตุ ที่วัดพระบรมธาตุ มีมหรสพสมโภชการละเล่นทางวัฒนธรรมต่างๆ เพื่อเป็นการฟื้นฟูและอนุรักษ์ประเพณีโบราณนี้ให้สืบทอดไปถึงลูกหลาน

ขบวนพยุหยาตราทางสถลมารค

ประเพณีลอยกระทง ธารประทีปกำแพงเพชร

ประเพณีลอยกระทงนั้นมีมาแต่โบราณ โดยมีคติความเชื่อหลายอย่าง เช่น เชื่อว่าเป็นการบูชาและขอขมาแม่พระคงคา เป็นการสะเดาะเคราะห์ เป็นการบูชาพระเจ้าในศาสนาพราหมณ์ หรือเป็นการบูชารอยพระพุทธบาท เป็นต้น การลอยกระทงนิยมทำกันในวันเพ็ญเดือน 12 ของทุก ๆ ปี อันเป็นช่วงที่น้ำในแม่น้ำลำคลองขึ้นสูงและอากาศเริ่มเย็นลง ตามพระราชนิพนธ์พระราชพิธีสิบสองเดือน และตำรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์ได้กล่าวว่า นางนพมาศ หรือท้าวศรีจุฬาลักษณ์ พระสนมเอกในพระร่วงเจ้าแห่งกรุงสุโขทัย เป็นผู้ริเริ่มประดิษฐ์กระทงสำหรับลอยประทีปเป็นรูปดอกบัวบานขึ้น ซึ่งคนทั่วไปนิยมทำตามสืบต่อมา นอกจากนั้นในศิลาจารึกหลักที่ 1 ยังได้กล่าวถึง งานเผาเทียน เล่นไฟ ของกรุงสุโขทัยไว้ด้วยว่า เป็นงานที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของกรุงสุโขทัย ทำให้ผู้รู้ทั้งหลายสันนิษฐานต้องตรงกันว่า งานดังกล่าวน่าจะเป็นงานลอยกระทงอย่างแน่นอน

ประวัติวันลอยกระทง

นางนพมาศ สนมเอกของพระร่วงเจ้ากรุงสุโขทัย คิดทำกระทงรูปดอกบัว และรูปต่างๆถวาย พระร่วงทรงให้ลอยกระทงตามสายน้ำไหล ในหนังสือ ตำรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์ พระร่วงตรัสว่า "แต่นี้สืบไปเบื้องหน้า โดยลำดับกษัตริย์ในสยามประเทศ ถึงกาลกำหนดนักขัตฤกษ์วันเพ็ญเดือน 12 ให้ทำโคมลอย เป็นรูปดอกบัวอุทิศสักการบูชาพระพุทธบาทนัมฆทานที ตราบเท่ากัลปาวสาน"

ประเพณีลอยกระทง ธารประธีปกำแพงเพชร

ครั้นถึงสมัยรัตนโกสินทร์ มีการทำกระทงขนาดใหญ่และสวยงาม ดังพระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ ของเจ้าพระยาทิพาราชวงศ์ กล่าวไว้ว่า "ครั้นมาถึงเดือน 12 ขึ้น 14 ค่ำ 15 ค่ำ แรมค่ำหนึ่งพิธีจองเปรียงนั้น เดิมได้โปรดให้ขอแรงพระบรมวงศานุวงศ์ฝ่ายหน้า ฝ่ายใน และข้าราชการที่มีกำลังพาหนะมาทำกระทงใหญ่ ผู้ถูกเกณฑ์ต่อเป็นถังบ้าง ทำเป็นแพหยวกบ้าง กว้าง 8 ศอก บ้าง 9 ศอกบ้าง กระทงสูงตลอดยอด 10 ศอก 11 ศอก ทำประกวดประขันกันต่างๆ ทำอย่างเขาพระสุเมรุทวีปทั้ง 4 บ้าง และทำเป็นกระจาดชั้นๆ วิจิตรไปด้วยเครื่องสด คนทำก็นับร้อย คิดในการลงทุนทำกระทงทั้งค่าเลี้ยงคนและพระช่าง เบ็ดเสร็จก็ถึง 20 ชั่ง บ้าง ย่อมกว่า 20 ชั่งบ้าง"

ปัจจุบันประเพณีลอยกระทง มีการจัดงานกันแทบทุกจังหวัด ถือเป็นงานประจำปีที่สำคัญ งานวันลอยกระทงของกำแพงเพชร เราเรียกกันว่า “ธารประทีปกำแพงเพชร” มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ ในวันเพ็ญเดือนสิบสอง ของทุกปี หลังจากการทอดผ้าป่าแถวประชาชนมีการละเล่นต่างๆกัน ในสมัยโบราณมีการเล่นเพลงเรือ แล้วจึงไปลอยกระทงกัน ที่ท่าน้ำวัดชีนางเกา วัดเสด็จ วัดบาง และวัดพระบรมธาตุนครชุม เป็นประเพณี สืบต่อกันมาหลายร้อยปี

ปัจจุบันกำแพงเพชรมีท่าน้ำที่สวยงามเหยียดยาว ที่ริมสายน้ำปิง ผู้คนหลายหมื่นคนพากันมาลอยกระทง มีการละเล่นมากมาย ที่กลางลำน้ำมีการแสดงแสงเสียงเราเรียกกันว่า “วชิรวารประทีป หรือธารประทีปกำแพงเพชร” เป็นประจำทุกปี เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจต่อประชาชนในกำแพงเพชรและจังหวัดใกล้เคียง ทำให้งานธารประทีปกำแพงเพชรอยู่คู่กับกำแพงเพชรตลอดมา

ประเพณีลอยกระทง ธารประธีปกำแพงเพชร

ประเพณีลอยกระทงธารประทีปกำแพงเพชรประจำปี จะจัดขึ้นในเดือนพฤศจิกายนของทุปี ณ ลานอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยสิริจิตอุทยาน ริมแม่น้ำปิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ชมขบวนแห่กระทงใหญ่และการแสดงประกอบขบวนของชุมชน สถานศึกษา ตื่นตาตื่นใจไปกับพิธีเปิด แสง สี เสียง พลุตะไลไฟพะเนียง กระทงสาย การแสดงพิธีเปิดชุด "โคมประทีปบูชา พระจุฬามณี" และกระทงใหญ่ลำน้ำปิงที่วิจิตรสวยงามชมการประกวดหนูน้อยนพมาศ การประกวด Miss International การประกวดนางนพมาศ ธิดาชุมชน และพิธีทอดผ้าป่าแถว ณ วัดบาง นอกจากนี้ยังสามารถชมการแสดงกนตรีลูกทุ่งและอิ่มอร่อยกับอาหารจากชมรมผู้ประกอบการร้านอาหารเมืองกำแพงเพชร

ประกวดนางนพมาศ

ลอยกระทงธารประธีป

ใบกิจกรรมที่ 1

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ภาพแล้วเขียนบรรยายภาพ ให้เห็นความสอดคล้องของภาพกับลักษณะของวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดกำแพงเพชร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดร้อยเรื่องเมืองกำแพงเพชร
ชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่อง 700 ปีประเพณีวัฒนธรรม

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ใบกิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง จงเลือกข้อความที่กำหนดให้นำไปเติมในแผนผังความคิดในหน้าถัดไปให้ถูกต้อง

ก. ประเพณีสารทไทย ถูกจัดขึ้นในวันแรม 15 ค่ำ เดือน 10

ข. การทำบุญในวันเพ็ญเดือนสาม หรือวันมาฆบูชา

ค. คำว่า “นบ” เป็นคำโบราณ แปลว่า ไหว้ ดังนั้น การนบพระจึง หมายความว่า “ไหว้พระ”

ง. ชาวพุทธเข้าวัดทำบุญเพื่ออุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษและญาติพี่น้องที่ล่วงลับไปแล้ว

จ. กระยาสารท แปลว่า อาหารที่ทำขึ้นในฤดูสารท ทำจากถั่ว งา ข้าวคั่ว นำมาผัดกับน้ำตาลจนเหนียวเป็นขนมหวานที่นิยมทำในช่วงสารทไทย

ฉ. คำว่าเล่นเพลง คือ การละเล่นสนุกสนานพื้นบ้าน โดยมีการร้องเพลงพื้นบ้าน มีชายหญิงร่วมร้องและร่ายรำเป็นที่สนุกภายหลังจากได้ทำบุญทำกุศลแล้ว

ช. จากคำในศิลาจารึกศรีนครชุม หลักที่ 3 มีความว่า “ผู้ใดไหว้นบ กระทำบูชาพระศรีรัตนมหาธาตุและพระศรีมหาโพธิ์ไซร้ มีผลอานิสงส์พร่ำเสมอดังได้นบพระผู้เป็นเจ้า...”

ซ. นางนพมาศ สนมเอกของพระร่วงเจ้ากรุงสุโขทัย คิดทำกระทงรูปดอกบัว และรูปต่างๆถวายพระร่วงทรงให้ลอยกระทงตามสายน้ำไหลอุทิศสักการบูชาพระพุทธบาทนัมฆทานที

ฌ. คำว่า สารท หมายถึง ฤดูกาลแห่งการเก็บเกี่ยวพืชพันธุ์ธัญญาหาร ซึ่งจะอยู่ในช่วงปลายฤดูฝนต้นฤดูหนาว ตามความเชื่อของคนโบราณ พืชพันธุ์ธัญญาหารที่เก็บเกี่ยวได้ในครั้งแรก จะนำไปบวงสรวง บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่นับถือจะช่วยให้เกิดสิริมงคล

ญ. จากคติความเชื่อหลายอย่าง เช่น เชื่อว่าเป็นการบูชาและขอขมาแม่พระคงคา เป็นการสะเดาะเคราะห์เป็นการบูชาพระเจ้าในศาสนาพราหมณ์ หรือเป็นการบูชารอยพระพุทธบาท เป็นต้น นิยมทำกันในวันเพ็ญเดือน 12 ของทุกๆ ปี อันเป็นช่วงที่น้ำในแม่น้ำลำคลองขึ้นสูงและอากาศเริ่มเย็นลง

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ประเพณีนบพระเล่นเพลง

วัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดกำแพงเพชร

ประเพณีสารทไทยกล้วยไข่เมืองกำแพง

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ประเพณีลอยกระทงธารประทีปกำแพงเพชร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ใบกิจกรรมที่ 3

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 3-4 คน ร่วมกันอภิปรายความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดกำแพงเพชร เขียนอธิบายสรุปเป็นแผนผังทางความคิด(Mind Mapping) และนำเสนอหน้าชั้นเรียนกลุ่มละประมาณ 10-15 นาที

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบหลังเรียน

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบมีทั้งหมด 10 ข้อ คะแนน 10 คะแนน ใช้เวลา 10 นาที
2. ให้ผู้เรียนเลือกคำตอบที่ถูกที่สุด แล้วทำเครื่องหมาย ✘ ลงในช่อง ก ข ค และ ง ให้ตรงกับข้อที่ผู้เรียนเลือกตอบ

1. ประเพณีสารทไทยกล้วยไข่เมืองกำแพง มีกำหนดการจัดงานเมื่อใด
   ก. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3
   ข. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12
   ค. วันแรม 15 ค่ำ เดือน 11
   ง. วันแรม 15 ค่ำ เดือน 10
2. ข้อใด*ไม่ใช่*ประเพณีของจังหวัดกำแพงเพชร
   ก. ประเพณีนบพระเล่นเพลง
   ข. ประเพณีสารทไทยกล้วยไข่
   ค. ประเพณีการไหลเรือไฟ
   ง. ประเพณีลอยกระทง ธารประทีป
3. หากกล่าวถึงประเพณีสารทไทยกล้วยไข่เมืองกำแพงขนมหวานของไทยชนิดใด เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้ในเทศกาลดังกล่าว
   ก. ขนมกง
   ข. ขนมลา
   ค. กระยาสารท
   ง. ข้าวต้มลูกโยน
4. ข้อใด *ไม่ใช่*คติความเชื่อของประเพณีลอยกระทงที่มีมาแต่โบราณ
   ก. เป็นการบูชารอยพระพุทธบาท
   ข. เป็นการบูชาพระเจ้าในศาสนาพราหมณ์
   ค. เป็นการบูชาและขอขมาแม่พระคงคา และเป็นการสะเดาะเคราะห์
   ง. เป็นการอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษและญาติพี่น้องที่ล่วงลับ

5. กิจกรรมใดที่ถูกจัดให้มีขึ้นในงานประเพณีลอยกระทง ธารประทีปของจังหวัดกำแพงเพชร
   ก. พิธีทอดผ้าป่าแถว ณ วัดบาง
   ข. การประกวดนางนพมาศ ธิดาชุมชน
   ค. ขบวนแห่กระทงใหญ่และการแสดงประกอบขบวนของชุมชน
   ง. ถูกทุกข้อ

6. ปัจจุบันกำแพงเพชรมีท่าน้ำที่สวยงามเหยียดยาว ผู้คนหลายหมื่นคนพากันมาลอยกระทง มีการละเล่นมากมาย ที่กลางลำน้ำมีการแสดงแสงเสียงเราเรียกกันว่า “วชิรวารประทีป หรือ ธารประทีปกำแพงเพชร” เป็นประจำทุกปีกิจกรรมดังกล่าวจัดขึ้นบริเวณริมแม่น้ำสายใด

   ก. แม่น้ำปิง
   ข. แม่น้ำวัง
   ค. แม่น้ำยม
   ง. แม่น้ำน่าน

7. คำในศิลาจารึกศรีนครชุม หลักที่ 3 มีความว่า “ผู้ใดไหว้นบ กระทำบูชาพระศรีรัตนมหาธาตุ และพระศรีมหาโพธิ์ไซร้ มีผล อานิสงส์พร่ำเสมอดังได้นบพระผู้เป็นเจ้า...” คำว่า “นบ” เป็นคำโบราณ แปลว่า ไหว้ ดังนั้น การนบพระจึง หมายความว่า “ไหว้พระ”สำหรับคำว่า เล่นเพลง คือ การละเล่นสนุกสนานพื้นบ้าน โดยมีการร้องเพลงพื้นบ้าน จากคำกล่าวข้างต้น น่าจะเกี่ยวข้องกับประเพณีใด
   ก. ประเพณีบุญบั้งไฟ
   ข. ประเพณีนบพระเล่นเพลง
   ค. ประเพณีสารทไทยกล้วยไข่
   ง. ประเพณีลอยกระทง ธารประทีป

8. ผู้ริเริ่มประดิษฐ์กระทงสำหรับลอยประทีปเป็นรูปดอกบัวบานขึ้น ข้อความนี้กล่าวถึงใคร
   ก. นางนพมาศ หรือท้าวศรีจุฬาลักษณ์ พระสนมเอกในพระร่วงเจ้าแห่งกรุงสุโขทัย
   ข. สมเด็จพระสุริโยทัย พระอัครมเหสีในสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ พระมหากษัตริย์ รัชกาลที่ 15 ของอาณาจักรอยุธยาสมัย
   ค. นางเสือง พระอัครมเหสีในพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ และเป็นพระราชมารดาของ พ่อขุนบานเมืองและพ่อขุนรามคำแหง
   ง. พระศรีธรรมราชมารดา หรือพระนางสาขา เป็นพระอัครชายาใน พระมหาธรรมราชาที่ 2 และพระราชมารดาในพระมหาธรรมราชาที่ 3

9. ข้อใดกล่าวถึงประเพณีสารทไทยกล้วยไข่เมืองกำแพงได้อย่างถูกต้อง

ก. เชื่อว่าเป็นการบูชาและขอขมาแม่พระคงคา เป็นการสะเดาะเคราะห์ เป็นการบูชาพระเจ้าในศาสนาพราหมณ์ หรือเป็นการบูชารอยพระพุทธบาท

ข. เป็นช่วงเวลาที่ชาวพุทธเข้าวัดทำบุญเพื่ออุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษและญาติพี่น้องที่ล่วงลับไปแล้ว

ค. เป็นการทำบุญในวันเพ็ญเดือนสาม หรือวันมาฆบูชาโดยการนมัสการพระพุทธบาทที่เขาสุมนกูฏ เมืองสุโขทัย แล้วมาถวายสักการบูชาพระศรีรัตนมหาธาตุ ณ วัดพระบรมธาตุ นครชุม

ง. เป็นการบูชาเทพยดาอารักษ์หลักบ้านหลักเมืองและบูชาพญาแถนขอฝนให้ตกต้องตามฤดูกาล มีความเชื่อว่าเมื่อจัดงานนี้แล้วเทพยดาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์จะดลบันดาลให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล ทำให้พืชพันธุ์ธัญญาหารอุดมสมบูรณ์

10. ข้อใดกล่าวถึงงานประเพณีสารทไทยกล้วยไข่เมืองกำแพงได้อย่างถูกต้อง

ก. เป็นการเผยแพร่ผลิตผลทางการเกษตร และของดีเมืองกำแพงเพชร ตลอดจนอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม พร้อมทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด

ข. มีการจัดงานประเพณีในวันมาฆบูชาของทุกปี มีการจัดขบวนแห่อย่างงดงามแห่แหนข้ามแม่น้ำปิงไปสักการะพระบรมสารีริกธาตุ มีมหรสพสมโภช การละเล่นทางวัฒนธรรมต่างๆ

ค. ชาวบ้านจะกวนกระยาสารทขึ้นเพื่อนำไปทำบุญที่วัด แบ่งไปมอบให้แก่ผู้หลักผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ หรือแลกเปลี่ยนกันเพื่อเป็นการประชันฝีมือการกวนกระยาสารทของแต่ละบ้าน

ง. ถูกทั้งข้อ ข และ ค

ภาคผนวก

กระดาษคำตอบ

กระดาษคำตอบ				
	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

เฉลย

แบบทดสอบก่อนเรียน

กระดาษคำตอบ				
	ก	ข	ค	ง
1				✘
2			✘	
3		✘		
4	✘			
5		✘		
6				✘
7	✘			
8				✘
9				✘
10	✘			

แนวการตอบ

ใบกิจกรรมที่ 1

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ภาพแล้วเขียนบรรยายภาพ ให้เห็นความสอดคล้องของภาพกับลักษณะของวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดกำแพงเพชร

ประเพณีสารทไทยตรงกับ วันแรม 15 ค่ำ เดือน 10 เป็นช่วงเวลาที่ชาวพุทธเข้าวัดทำบุญเพื่ออุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษและญาติพี่น้องที่ล่วงลับไปแล้ว ตามความเชื่อโบราณจะต้องมีขนมหวานที่ชื่อ กระยาสารทเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้เชื่อกันว่ามีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล ชื่อของกระยาสารท แปลได้ว่า อาหารที่ทำขึ้นในฤดูสารท ทำจากถั่ว งา ข้าวคั่ว นำมาผัดกับน้ำตาลจนเหนียว เป็นขนมหวานที่นิยมทำในช่วงสารทไทย

งานสารทไทยกล้วยไข่เมืองกำแพง กิจกรรมในช่วงเช้าวันแรกเป็นพิธีทำบุญตักบาตรวันสารทไทย ณ บริเวณวัดพระบรมธาตุ และในช่วงค่ำ จะพบกับพิธีศักดิ์สิทธิ์ คือ พิธีทอดผ้าป่าแถว บริเวณหน้าวัดพระแก้ว อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร กิจกรรมนี้สืบทอดจากความเชื่อตามตำนาน “ทิ้งผ้าตามป่า” ในสมัยพุทธกาลที่ชาวพุทธศาสนิกชนยังคงอนุรักษ์ไว้จนถึงปัจจุบันเพื่อเป็นการถวายผ้าแก่พระสงฆ์ เป็นการอนุรักษ์ประเพณีโบราณไว้ และยังเป็นการเสริมสร้างสิริมงคลแก่ผู้ถวายบูชา

จากภาพเป็นการย้อนประวัติศาสตร์ในแผ่นดินพระเจ้าลิไท ตอนเสด็จ พระราชดำเนินนำพระมเหสี ข้าราชบริพาร ตลอดจนไพร่ข้าแผ่นดินชาวเมืองชากังราว และเมืองนครชุมมาถวายสักการบูชาพระศรีรัตนมหาธาตุ ณ วัดพระบรมธาตุ นครชุม“ประเพณีนบพระเล่นเพลง” เป็นการทำบุญในวันเพ็ญเดือนสาม หรือวันมาฆบูชาการนบพระ หมายถึง “ไหว้พระ”สำหรับคำว่าเล่นเพลง คือการละเล่นสนุกสนานพื้นบ้าน โดยมีการร้องเพลงพื้นบ้านและร่ายรำเป็นที่สนุกภายหลังจากได้ทำบุญทำกุศลแล้ว

ประเพณีนบพระเล่นเพลงตอนค่ำมีมหรสพแสดงให้ชมหลายอย่างและที่สำคัญคือ การเล่นเพลง ส่วนบริเวณวัดพระแก้ว มีการแสดง แสงและเสียง เรื่องเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเมืองกำแพงเพชรปัจจุบันชาวกำแพงเพชรยังคงยึดถือปฏิบัติประเพณีนบพระเล่นเพลงเฉกเช่นเดียวกับสมัยก่อน โดยจะมีการจัดงานประเพณีในวันมาฆบูชาของทุกปี มีการจัดขบวนแห่อย่างงดงาม แห่แหนข้ามแม่น้ำปิงไปสักการะพระบรมสารีริกธาตุ ที่วัดพระบรมธาตุมีมหรสพสมโภช การละเล่นทางวัฒนธรรมต่างๆ เพื่อเป็นการฟื้นฟูและอนุรักษ์ประเพณีโบราณนี้ให้ตกทอดไปถึงลูกหลาน

งานวันลอยกระทงของกำแพงเพชร เราเรียกกันว่า “ธารประทีปกำแพงเพชร” มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ ในวันเพ็ญเดือนสิบสอง ของทุกปี หลังจากการทอดผ้าป่าแถวประชาชนมีการละเล่นต่างๆเช่น การเล่นเพลงเรือ แล้วจึงไปลอยกระทงกัน ที่ท่าน้ำวัดชีนางเกา วัดเสด็จ วัดบางและวัดพระบรมธาตุนครชุม เป็นประเพณีสืบต่อกันมาปัจจุบันกำแพงเพชรมีท่าน้ำที่สวยงามที่ริมสายน้ำปิงผู้คนพากันมาลอยกระทง มีการแสดงแสงเสียงเราเรียกกันว่า “วชิรวารประทีป หรือธารประทีปกำแพงเพชร”

ใบกิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง จงเลือกข้อความที่กำหนดให้นำไปเติมในแผนผังความคิดในหน้าถัดไปให้ถูกต้อง

ก. ประเพณีสารทไทย ถูกจัดขึ้นในวันแรม 15 ค่ำ เดือน 10

ข. จากคติความเชื่อหลายอย่าง เช่น เชื่อว่าเป็นการบูชาและขอขมาแม่พระคงคา เป็นการสะเดาะเคราะห์เป็นการบูชาพระเจ้าในศาสนาพราหมณ์ หรือเป็นการบูชารอยพระพุทธบาท เป็นต้น นิยมทำกันในวันเพ็ญเดือน 12 ของทุกๆ ปี อันเป็นช่วงที่น้ำในแม่น้ำลำคลองขึ้นสูงและอากาศเริ่มเย็นลง

ค. กระยาสารท แปลว่า อาหารที่ทำขึ้นในฤดูสารท ทำจากถั่ว งา ข้าวคั่ว นำมาผัดกับน้ำตาลจนเหนียวเป็นขนมหวานที่นิยมทำในช่วงสารทไทย

ง. คำว่า “นบ” เป็นคำโบราณ แปลว่า ไหว้ ดังนั้น การนบพระจึง หมายความว่า “ไหว้พระ”

จ. นางนพมาศ สนมเอกของพระร่วงเจ้ากรุงสุโขทัย คิดทำกระทงรูปดอกบัว และรูปต่างๆ ถวายพระร่วงทรงให้ลอยกระทงตามสายน้ำไหลอุทิศสักการบูชาพระพุทธบาทนัมมทานที

ฉ. จากคำในศิลาจารึกศรีนครชุม หลักที่ 3 มีความว่า “ผู้ใดไหว้นบ กระทำบูชาพระศรีรัตนมหาธาตุและพระศรีมหาโพธิ์ไซร้ มีผล อานิสงส์พร่ำเสมอดังได้นบพระผู้เป็นเจ้า...”

ช. คำว่า สารท หมายถึง ฤดูกาลแห่งการเก็บเกี่ยวพืชพันธุ์ธัญญาหาร ซึ่งจะอยู่ในช่วงปลายฤดูฝนต้นฤดูหนาว ตามความเชื่อของคนโบราณ พืชพันธุ์ธัญญาหารที่เก็บเกี่ยวได้ในครั้งแรก จะนำไปบวงสรวง บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่นับถือจะช่วยให้เกิดสิริมงคล

ซ. คำว่าเล่นเพลง คือ การละเล่นสนุกสนานพื้นบ้าน โดยมีการร้องเพลงพื้นบ้าน มีชายหญิงร่วมร้องและร่ายรำเป็นที่สนุกภายหลังจากได้ทำบุญทำกุศลแล้ว

ฌ. ชาวพุทธเข้าวัดทำบุญเพื่ออุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษและญาติพี่น้องที่ล่วงลับไปแล้ว

ญ. การทำบุญในวันเพ็ญเดือนสาม หรือวันมาฆบูชา

แนวการตอบ

ญ. การทำบุญในวันเพ็ญเดือนสาม หรือวันมาฆบูชา
ฉ. จากคำในศิลาจารึกศรีนครชุม หลักที่ 3 มีความว่า "ผู้ใดไหว้นบกระทำบูชาพระศรีรัตนมหาธาตุ และพระศรีมหาโพธิ์ไชร้ มีผลอานิสงส์พร่ำเสมอดังได้นบพระผู้เป็นเจ้า..."
ง. คำว่า "นบ" เป็นคำโบราณ แปลว่า ไหว้ ดังนั้น การนบพระจึงหมายความว่า "ไหว้พระ"
ช. คำว่าเล่นเพลง คือ การละเล่นสนุกสนานพื้นบ้าน โดยมีการร้องเพลงพื้นบ้าน มีชาย หญิง ร่วมร้องและร่ายรำ เป็นที่สนุกภายหลังจากได้ทำบุญทำกุศลแล้ว

ประเพณีนบพระเล่นเพลง

วัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดกำแพงเพชร

ประเพณีสารทไทยกล้วยไข่เมืองกำแพง

ก. ประเพณีสารทไทย ถูกจัดขึ้นในวันแรม 15 ค่ำ เดือน 10
ฌ. ชาวพุทธเข้าวัดทำบุญเพื่ออุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษและญาติพี่น้องที่ล่วงลับไปแล้ว
ช. คำว่า สารท หมายถึง ฤดูกาลแห่งการเก็บเกี่ยวพืชพันธุ์ธัญญาหาร ซึ่งจะอยู่ในช่วงปลายฤดูฝนต้นฤดูหนาว ตามความเชื่อของคนโบราณ พืชพันธุ์ธัญญาหารที่เก็บเกี่ยวได้ในครั้งแรก จะนำไปบวงสรวงบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่นับถือ จะช่วยให้เกิดสิริมงคล
ค. กระยาสารท แปลว่า อาหารที่ทำขึ้นในฤดูสารท ทำจากถั่วงา ข้าวคั่ว นำมาผัดกับน้ำตาลจนเหนียว เป็นขนมหวานที่นิยมทำในช่วงสารทไทย

ประเพณีลอยกระทงธารประทีปกำแพงเพชร

ข. จากคติความเชื่อหลายอย่าง เช่น เชื่อว่าเป็นการบูชาและขอขมาแม่พระคงคา เป็นการสะเดาะเคราะห์ เป็นการบูชาพระเจ้าในศาสนาพราหมณ์ หรือเป็นการบูชารอยพระพุทธบาท เป็นต้น นิยมทำกันในวันเพ็ญ เดือน 12 ของทุกๆ ปี อันเป็นช่วงที่น้ำในแม่น้ำลำคลองขึ้นสูงและอากาศเริ่มเย็นลง
จ. นางนพมาศ สนมเอกของพระร่วงเจ้ากรุงสุโขทัย คิดทำกระทงรูปดอกบัว และรูปต่างๆ ถวายพระร่วงทรงให้ลอยกระทงตามสายน้ำไหล อุทิศสักการบูชารอยพระพุทธบาท ณ แม่น้ำนัมฆทานที

ใบกิจกรรมที่ 3

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 3-4 คน ร่วมกันอภิปรายความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดกำแพงเพชร เขียนอธิบายสรุปเป็นแผนผังทางความคิด(Mind Mapping) และนำเสนอหน้าชั้นเรียนกลุ่มละประมาณ 10-15 นาที

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินการนำเสนอ/อภิปรายหน้าห้อง

สมาชิกกลุ่ม..... ห้อง.....

1.....
2.....
3.....
4.....
5.....
6.....

คำชี้แจง : ให้ใส่คะแนนตามเกณฑ์การประเมินในช่องว่างที่กำหนดให้

ที่	รายการประเมิน	ผู้ประเมิน			รวม	เกณฑ์การประเมิน
		ตนเอง	เพื่อน	ครู		
1	**เนื้อหา** (4 คะแนน) 1. เนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์ 2. เนื้อหาถูกต้อง 3. เนื้อหาต่อเนื่อง 4. มีการค้นคว้าเพิ่มเติม					คะแนน 4 : มีครบทุกข้อ คะแนน 3 : มี 3 ข้อ ขาด 1 ข้อ คะแนน 2 : มี 2 ข้อ ขาด 2 ข้อ คะแนน 1 : มี 1 ข้อ ขาด 3 ข้อ
2	**กระบวนการทำงาน**(2คะแนน) 1. มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ 2. การปฏิบัติตามแผน 3. ติดตามประเมินผล 4. การปรับปรุงพัฒนางาน					คะแนน 2: มีครบทุกข้อ คะแนน 1 : มี ไม่ครบ 4 ข้อ คะแนน 0 : ไม่ปรากฏกระบวนการทำงานที่ชัดเจน
3	**การนำเสนอ** (2 คะแนน) 1. การใช้สำนวนภาษาดีถูกต้อง 2. การสะกดคำและไวยากรณ์ถูกต้อง 3. รูปแบบน่าสนใจ 4. ความสวยงาม					คะแนน 2 : มีครบทุกข้อ คะแนน 1.5: มี 3 ข้อ ขาด 1 ข้อ คะแนน 1 : มี 2 ข้อ ขาด 2 ข้อ คะแนน 0.5 : มี 1 ข้อขาด 3 ข้อ
4	**คุณธรรม** (2 คะแนน) 1. ตรงต่อเวลา 2. ซื่อสัตย์ 3. ความกระตือรือร้น 4. ความมีน้ำใจ					คะแนน 2 : มีครบทุกข้อ คะแนน 1.5: มี 3 ข้อ ขาด 1 ข้อ คะแนน1 : มี 2 ข้อ ขาด 2 ข้อ คะแนน 0.5 :มี 1 ข้อ ขาด 3 ข้อ
รวม						คะแนนเต็ม 10 คะแนน
เฉลี่ย						

ลงชื่อผู้ประเมิน..... ตนเอง
ลงชื่อผู้ประเมิน..... เพื่อน
ลงชื่อผู้ประเมิน..... ครู

แบบทดสอบหลังเรียน

กระดาษคำตอบ				
	ก	ข	ค	ง
1				✘
2			✘	
3			✘	
4				✘
5				✘
6	✘			
7		✘		
8	✘			
9			✘	
10				✘

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2551.

กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดกำแพงเพชร.“ข้อมูลจังหวัด”[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:http://www.kamphaengphet.go.th/kp/Index.php/data-kpp/2015-02-14-12-23-15.2015.สืบค้น 25 มกราคม 2558.

โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร. หลักสูตรสถานศึกษาสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม, 2558.

องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร.“เกี่ยวกับจังหวัด”[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://www.kpppao.go.th/information/general/2.2015. สืบค้น 25 มกราคม 2558.

Copyright2013ประเพณีไทย.ประเพณีภาคเหนือ[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: ประเพณี.net/ประเพณีสารทไทยกล้วยไข่.[ม.ป.ป.].สืบค้น 25 มกราคม 2558.

Copyright2013ประเพณีไทย.ประเพณีภาคเหนือ[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: ประเพณี.net/ประเพณีนบพระเล่นเพลง.[ม.ป.ป.].สืบค้น 25 มกราคม 2558.

Copyright2013ประเพณีไทย.ประเพณีภาคเหนือ[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: ประเพณี.net/ประเพณีลอยกระทง.[ม.ป.ป.].สืบค้น 25 มกราคม 2558.